

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ЯКІСТЬ» РІЗНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ		
№	Джерело	Визначення
Законодавчі джерела		
1	<i>Стандарт ДСТУ ISO 9000, 2007</i>	«Якість – це ступінь до якого сукупність власних характеристик задовольняє вимоги, сформовані потреби чи очікування, загальнозрозумілі чи обов'язкові»
2	<i>Міжнародна організація зі стандартизації ISO</i>	«Якість - сукупність характеристик об'єкта, що відносяться до його здатності задовольняти встановлені та передбачувані потреби».
Тлумачні та довідкові джерела		
3	<i>Новейший философский словарь, 1998</i>	«Об'єктивна, істотна, невід'ємна від буття внутрішня визначеність, цілісність предметів та явищ, завдяки якій вони є саме тими, а не іншими об'єктами»
4	<i>Тлумачний словник української мови, 2004, с. 888</i>	«Наявність істотних ознак, властивостей, особливостей, що відрізняють один предмет чи явище від інших; та чи інша властивість, вартість, міра придатності»
5	<i>Енциклопедія освіти (2008)</i>	«Якість – комплексна характеристика, яка відображає діапазон і рівень освітніх послуг, що надаються системою освіти відносно до інтересів особи, суспільства і держави»
Науково-популярні джерела		
6	Павлова Г. В. Синергетичний підхід до якості освіти /Г.В.Павлова // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. – К.: ВІР УАН, 2013.– Вип 71 (№4) – 968с.	«Якість – сукупність властивостей; ієрархічна система властивостей частин об'єкту (морфологічна структура якості); динамічна система властивостей; внутрішній момент, що виражається в закономірних зв'язках складових частин (функціональна структура якості) та конструює (визначає закономірності) умови розвитку об'єкту; основа існування об'єкту; фактор того, що об'єкт є єдиним, специфічним та впорядкованим; певна цінність (щодо об'єктів, які створюються людиною), тобто якість таких об'єктів є цінною, інакше немає мотивів і не буде створення»
7	Введение в философию: учебник для вузов в 2 ч. / И.	«Якість – постійна сукупність властивостей предмета; якість – така сутність предмету

	Т. Фролов, Э. А. Араб-Оглы, Г. С. Арефьева и др. – Ч. 2. – М.: Политиздат, 1989.	(явища, процесу), яка характеризує його як даний предмет, який володіє сукупністю властивостей і належить до класу однотипних з ним предметів; якість – цілісна інтегральна характеристика предмету (єдності його властивостей) в системі його зв'язків і відносин з іншими предметами»
ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ЯКІСТЬ ОСВІТИ» РІЗНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ		
Законодавчі джерела		
8	<i>Закон України «Про освіту» (2017)</i>	«Відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг»
9	<i>Міжнародний інститут планування освіти в Парижі</i> Planning the Quality of Education. The Collection and Use of Data for Informed Decisionmaking. Ed. By K. Ross et al. – Paris: UNESCO, 1990. – 160 p.	«Якісні зміни в навчальному процесі і в навколишньому середовищі учнів, які можна зафіксувати як поліпшення їхніх знань, умінь і цінностей»
10	<i>Сайт МОН України</i> https://mon.gov.ua/ua/tag/yakist-osviti	Якість освіти – комплекс характеристик освітнього процесу, що визначають послідовне та практично ефективно формування компетентності та професійної свідомості. Це певний рівень знань і вмінь, розумового, фізичного й морального розвитку, якого досягли випускники освітнього закладу відповідно до запланованих цілей навчання і виховання.
Науково-популярні джерела		
11	Коротков Є. Концепція якості освіти [Електронний ресурс] / Є. Коротков. – Режим доступу : http://osvita.ua/school/management/general/1342/	«Якість освіти є не лише результатом освітньої діяльності, а й можливостями його досягнення, що повинно бути представлено факторами, які впливали та формували освітній результат залежно від цілей освіти, методологій, змісту, організації та технології освіти»
12	Чемерис А. О. Якість освіти як загальна тенденція європейської інтеграції [Електронний ресурс] / А. О. Чемерис. –	«Якість освіти слід розуміти у широкому та у вузькому значенні. У широкому – якість освіти характеризується через якість системи у відповідності процесу, результату та самої освітньої системи меті, потребам і соціальним

	Режим доступу : http://studentam.net.ua/content/view/7711/97/	нормам (стандартам) освіти; у вузькому розумінні якість освіти стосується лише самої особистості».
13	Ковалева Г.С. Основные подходы сравнения оценки качества математического и естественнонаучного образования в странах мира. – М.: Прогресс, 1996. – 250 с.	«Якість освіти - інтегральна характеристика системи освіти, що відображає ступінь відповідності досягнутих результатів нормативним вимогам, соціальним та особистісним очікуванням»
14	Управление качеством образования: Практикоориентированная монография и методическое пособие/ Под ред. М.М. Поташника. – М.: Педагогическое общество России, 2000. – 448 с. – Библиогр.: с.421-439.	«Якість освіти – як співвідношення мети і результату, як міра досягнення мети»
15	Шишов С.Е., Кальней В.А. Мониторинг качества образования в школе. – М.: Рос. пед. агентство, 1998. – 354 с.:	«... соціальна категорія, що вивчає стан і результативність процесу освіти в суспільстві, його відповідність потребам і очікуванням суспільства»
16	Островерхова Н. Оцінка якості освіти// Освіта і управління. – 2005. – Т. 8, №1. – С.109-113.	«Якість освіти як сукупна, комплексна, системна, цілісна характеристика, яка включає в себе, окрім якості навченості, ще й цілу низку параметрів, завдяки врахування яких оцінка результатів навчання може бути як підвищена, так і зведена до нуля або навіть стати негативною».
17	Лунячек В.Е. Якість освіти: теоретичний контекст / В.Е. Лунячек [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/porta1/Soc_Gum/obrii/2009_1/Luniachek.doc.pdf	«...збалансована відповідність певного освітнього рівня (загальної сукупності освіти, професійно-технічної освіти, вищої освіти тощо) численним потребам, цілям, умовам, прийнятим нормам і стандартам, що встановлюються для виявлення причин порушення цієї відповідності й управління процесом поліпшення якості»
18	Булах І.С., 2003	«... сукупність властивостей та характеристик освітнього процесу, щоб надати йому спроможність формувати такий рівень професійної компетентності, що задовольняє

		потреби громадян, підприємців та організації, суспільства і держави»
19	Шишов С. Є. Школа: мониторинг качества образования / С. Є. Шишов, В. А. Кальней. – Москва : Педагогическое общество России, 2000. – 320 с.	«Соціальна категорія, що вивчає стан і результативність процесу освіти в суспільстві, його відповідність потребам і очікуванням суспільства»
20		«... певний рівень знань і вмінь, розумового, морального та фізичного розвитку, того, чого досягли ті, хто навчається на певному етапі відповідно до цілей, що планувались...»
21	Група експертів Міжнародного фонду «Відродження»: Булах І., Воротенко О., Кузнєцов В та ін., (2001)	«Якість освіти – складна система, філософське або моральне поняття, характеристика певного освітнього продукту, характеристика освіти як процесу з точки зору суб'єктів цього процесу, який є сферою їхньої професійної діяльності...»
22	Ляшенко О. Якість освіти як основа функціонування й розвитку сучасних систем освіти// Педагогіка і психологія. – 2005. – №1(46). – С. 5-12.	«Якість освіти – це багатовимірне методологічне поняття, яке рівнобічно віддзеркалює суспільне життя - соціальні, економічні, політичні, педагогічні, демографічні та інші життєво значущі для розвитку людини сторони життя. Як системний об'єкт її характеризують якість мети, якість педагогічного процесу і якість результату»
23	Ляшенко О. Стратегія якості як основа освітньої політики країн світу / Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи/ За заг. ред. О.І.Локшиної. – К.: “К.І.С”. – 2004. – С.9-14.	«Якість освіти – це узагальнений показник розвитку суспільств у певному часовому вимірі»
24	Батечко Н. Феномен якості освіти в сучасному науковому дискурсі / Освітлогічний дискурс, 2017, № 3-4 (18-19)	«Складна система, що поєднує організаційну структуру, методики, процеси і ресурси необхідні для функціонування системи освіти з метою її відповідності вимогам та соціальним нормам, державним освітнім стандартам».

ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ» РІЗНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ

Законодавчі джерела		
25	<i>Закон України «Про вищу освіту», 2014, п.23, с. 1.</i>	«Відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг»
26	<i>Стандарти ISO серії 9000</i>	«Збалансована відповідність всіх аспектів вищої освіти певним цілям, потребам, вимогам, нормам і стандартам»
27	<i>Меморандум про вищу освіту Комісії Європейських співтовариств (1991 р.)</i>	«Найбільш ефективне використання людських і матеріальних ресурсів вищої школи; поширення наукових досліджень і максимально можливе їх застосування в навчальному процесі; удосконалення і оптимізація вступу до вищого навчального закладу і форм атестації студентів; покращення професійної компетенції викладачів; поглиблення взаємодії з роботодавцями»
28	<p><i>«Всесвітня декларація про вищу освіту для XXI століття» (1998 р.)</i></p> <p>Всемирная декларация о высшем образовании для XXI века: подходы и практические меры ; пер. с англ [Электронный ресурс]. – СГУ. – М., 1999. – 36 с. – Режим доступа : http://lpehea.in.ua/sites/default/files/documents/2014/10/07/vsemyrnaya_deklaracyya_o_vysshem_obrazovanyu_dlya_xi_vekaa1.pdf</p>	«Якість в сфері вищої освіти є багатомірною концепцією, яка повинна охоплювати всі її функції й види діяльності: навчальні й академічні програми; наукові дослідження й стипендії; укомплектування кадрами; студентів, споруди; матеріально-технічну базу; обладнання; роботу на благо суспільства й академічне середовище»
Тлумачні та довідкові джерела		
29	Гарантия качества высшего образования : Глоссарий // Экспертиза качества профессионального образования : материалы семинара, 20-22 июня 2014 г. – М.: МГУ им. М.П. Огарева, 2014. – 315 с. - с. 250–252	<p>1. Якість вищої освіти як зверхність (високий рівень складності програми, процедур тестування студентів, імідж вищого навчального закладу не тільки на національному, але й на міжнародному рівні).</p> <p>2. Якість як відповідність поставленим цілям (відповідність загальноприйнятим стандартам, визначеним акредитаційним органом, з акцентом на досягнуті результати освітнього процесу або навчальної програми).</p>

		<p>3. Якість як задоволення споживача (виправдання очікувань споживачів — студентів, батьків, суспільства в цілому та інших зацікавлених сторін).</p> <p>4. Якість як синонім покращення (процес, спрямований на постійне вдосконалення, розвиток відповідальності ВНЗ за краще використання його інституційної автономії та свободи)</p>
<i>Науково-популярні джерела</i>		
30	<p>Азгальдов Г. Г. Квалиметрия в высшей школе / Г. Г. Азгальдов, А. В. Костин. – М. : ИнформЗнание, 2012. – 178 с.</p>	<p>«Якість вищої освіти є комплексною характеристикою процесу виховання та навчання людини (або його результату) в системі вищої школи, що являє собою сукупність лише власних характеристик, отримуваних у результаті здобуття . вищої освіти. Але при цьому дані характеристики не повинні включати ресурсні (грошові) витрати, пов'язані з отриманням результату освіти»</p>
31	<p>Harvey L. Defining quality / L. Harvey, D. Green // Assessment and Evaluation in Higher Education. – 1993. – V. 18 (1). – P. 9-34</p>	<p>«Виключність (прагнення бути кращим за інших); досконалість або стабільність, придатність до певних цілей (відповідність вимогам клієнтів, потребам або бажанням), співвідношення з ціною (можливість та термін повернення інвестицій у вищу освіту)»</p>
32	<p>Parri J. Quality in Higher Education / J. Parri // Management. – 2006. - № 2 (11). - P. 107-111.</p>	<p>«Якість вищої освіти як атрибут, що характеризує постійний розвиток»</p>